

IURIE MATTEI

J. Mercer

Dedicație vecinei lui Richard Wagner,
70x60 cm, ulei pe pânză, 2009,
Olanda (Galeria „Beeldkracht“)

IURIE MATEI

pictură

Consiliul Județean Prahova
Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus“
Ploiești, Bulevardul Independenței nr. 1
Telefon: +40-244511375
          +40-244522264
e-mail: office@artmuseum.ro

EDITURA **EDIT** **ART**
Ploiești, B-dul Independenței nr. 1
Tel. +40-244-522.264, fax +40-244-511.375

Martie 2013

ISBN: 978-606-8019-36-9

Credit fotografic: Iurie FOCA
Viziune grafică: Valter PARASCHIVESCU
DTP: Mariana DĂSCĂLACHE

„Invitație pentru doamne la o cină erotică în ruine“

sau

Omagiu lui Don Juan

Într-una din sutele de seri pe care am avut privilegiul să le petrec, în anii '80, în casa marelui meu prieten, scriitorul Nicolae Breban, frecventând, alături de Stelian Tănase, Mircea Săndulescu, Ioan Groșan și alții, o adevărată „școală de roman“, maestrul care era deja pe atunci academicianul de astăzi ne-a vorbit, în multe împrejurări, despre cele două tipuri fundamentale de bărbat: Romeo și Don Juan, el pledând cauza ultimului, inclusiv în romanul *Don Juan* (1981).

Modele literare și nu numai, ei întruchipează cele două atitudini posibile în fața dragostei: cea a devoțiunii totale pentru o singură femeie și cea a seducătorului. Nu e locul aici pentru o analiză comparată a celor două caractere, nici pentru exprimarea unei preferințe, în materie de mister feminin, între rafinamentul aparent monocord al lui Romeo și voluptățile de cuceritor amoral ale lui Don Juan. Dar trebuie să recunosc că, atunci când m-am apropiat de opera vie a marelui pictor basarabean **Iurie Matei**, m-a izbit obsesia pentru marele aventurier spaniol.

Un artist devine, este cu adevărat mare dacă are forța de ataca, în domeniul său, fără complexe sau inhibiții, temele cele mai importante. Or, în istoria culturii, Don Juan reprezintă un motiv uriaș. De la Tirso de Molina, Molière, Gluck și Mozart la Byron, Baudelaire, Liszt și Richard Strauss, tema a fost tratată în sute de feluri, ceea ce-i demonstrează nu numai caracterul fecund, ci și marea forță de sugestie. **Iurie Matei** își asumă, fără ezitare, mitul spaniol, chiar dacă, în pictură, el a fost tratat de artiști importanți, de la Eugène Delacroix, cu al său *Naufragiu al lui Don Juan*, la Salvador Dali, cu *Cartel des Don Juan Tenorio*.

Don Juan-ii lui **Iurie Matei**, desprinși parcă din pictura olandeză, sunt tineri, frumoși, îmbrăcați în brocarturi care le dezvăluie atât cât trebuie din goliciunea trupurilor virile și, semn al nobilimii din care vin, duc întotdeauna o spadă. Ei poartă pecetea măiestriei polyvalentului pictor de la Chișinău, a cărui viziune artistică și-a însușit, paradoxal și comprehensiv, experimente plastice aparent disparate, de la pictura olandeză de Ev Mediu târziu la hiperrealismul secolului al

douăzeci, de la metafora poetică (prezentă în acest album, **la propriu**, prin textele lirice ale pictorului) la subtilele conotații filosofice, amplificând compoziția și dând frâu liber unui întreg univers de interpretări.

Don Juan nu poate fi separat de dorința carnală, de voluptatea posesiei fizice. În *Lacrimi și sfinți*, Emil Cioran afirma că „dacă cineva care nu ar ști nimic despre sexualitate ar auzi, fără să vadă, o desfășurare sexuală, nimic nu l-ar opri să creadă că asistă la o agonie, în așa măsură se aseamănă exterior gesturile supreme ale vieții cu expresiile morții. La drept vorbind, nu se poate tăgădui un caracter funebru sexualității. Acea răgușeală trecătoare, complicitatea cu umbrele, bestialitatea stranie și dezgustul îndoliază voluptatea pentru o inimă delicată”.

Și ce poate defini mai bine legătura stranie dintre senzualitate și moarte decât mitul lui Don Juan, cel care, după ce încalcă preceptele morale ale epocii, se confruntă, în final, la cina la care invitase, în batjocură, o biată tigvă omenească, cu neînduplecata Statuie a Comandorului?

Florin SICOIE
Directorul Muzeului Județean de Artă Prahova
„Ion Ionescu-Quintus“

...**Iurie Matei** este bântuit și adesea copleșit de **amintiri culturale**, pentru care motivația, sursele sunt adesea ușor de depistat. Foarte puternică și de necontestat este **admirația** pentru aceste surse. Uneori, această admirație acționează ca un filtru delicat care aduce din adâncuri alte experiențe culturale și, astfel, într-un aparent pitoresc „peisaj olandez“ transpare un Vermeer... Dar cel mai adesea aceste **amintiri culturale** se încheagă într-un glosar de termeni caracteristic și necesar dacă vrei să treci dincolo de fascinația hiperrealismului profesat de **Iurie Matei**. Arlechinul este personajul de teatru care vine din Commedia dell'Arte, preluat de teatrul francez de sec. al XVIII-lea, transfigurat de Picasso în sec. al XX-lea, prelucrat de Corneliu Baba. Este de fapt un **bufon** cu o existență *hors du temps* ale cărui spuse nu mai frizează neapărat înțelepciunea, ci mai curând sunt plângeri ale unui temperament necoagulat. A fi **arlechin** înseamnă să realizezi cu bună știință viața ca pe un veșnic **rol de compoziție**...

Iurie Matei stăpânește detaliul anatomic, are ușurința desenului de atelier în perspectivă clasică, are îndrăzneala de a ataca în mod curent pânzele de mari dimensiuni, ceea ce înseamnă stăpânirea legilor compoziției, iar, când motivația este puternică, păărăsește lumea „statuilor“ vivante și plonjează cu deliciu într-o baie de culori aproape expresionistă. Ca într-o proiecție inversă a lui René Magritte, lumea lui **Iurie Matei** este populată de nudul masculin, mimând sugestii rodiniene sau realizând, cu intenție, mozaicul *camerei ascunse*.

...**Iurie Matei** posedă din plin acea calitate denumită de Henri Focillon *voința de a da formă*.

Ruxandra Ionescu,

critic de artă,

Director al Muzeului Județean de Artă Prahova

...**Iurie Matei** este un pictor foarte cult și, evident, a făcut o serioasă școală înainte de însușirea unor stiluri mai moderne. Dau această apreciere, poate nu cea mai înaltă, dar destul de importantă, în opinia mea, pentru că în artă primordialul constă într-o bună pregătire profesionistă. **Iurie Matei** are propria sa filosofie, ușor descifrabilă din pânzele sale; în plus, el este un pictor cu un pronunțat simț al culorilor, pe de o parte – găsim îmbinări coloristice ce emană o anumită jovialitate, dar, pe de altă parte, împletirea de corpuri omenești ascunde în sine o dramă; artistul simte foarte bine și timpul în care trăim.

...El creează o artă serioasă, profundă, mai important, însă, este faptul că poate fi ușor recunoscut. Sunt sigură că, reîntâlnindu-i lucrările în orice alt loc, le vei recunoaște, pentru că ele

conțin ceva specific numai acestui artist. Este extrem de important când un pictor însumează în sine niște tradiții înalte, totodată introducând momente stilistice personale.

Irina Gorbaciova,
critic de artă,
vice-director al Muzeului Național de Artă al Ucrainei, Kiev

Iurie Matei este artistul unui ritual. Acest ritual compus, deopotrivă, din elemente ancestrale de o tulburătoare anticipație ce se organizează într-o direcție pe care ne-o va sugera Paul Klee: „Caut”, spunea el, „un punct îndepărtat ce s-ar situa la originea creației și presimt o formulă pentru om, animal, plante, pământ, foc, văzduh, ca și pentru toate forțele giratorii”. Sensul unei apropieri de originea creației sale este una din dimensiunile ce se degajă din lucrările lui **Iurie Matei**. Raportarea operei sale la spusele lui Paul Klee ni se pare firească, fiindcă el este și va rămâne artistul unui ritual, iar fără a înțelege sensul și adevăratul drum al operei sale nu-i vom descoperi mesajul și discursul său artistic.

Iurie Matei simte imperios nevoia de a parcurge mitul creației, de a se reîntoarce la originea acestui miracol, pentru a-și consolida conștiința valorii sale specifice printr-o putere îndepărtată și legendară, identificând prin multiple semne, metafore și simboluri însăși valoarea sa de creație.

...Frapant în operele pictorului **Iurie Matei** este calitatea unui anume conținut spațial, să-i zicem plasmatic și dinamic în sensul posibilelor metamorfoze. Substanța secretă a lumii, condensată sau rarefiată, dar întotdeauna picturală, plasmă ce este capabilă să se cristalizeze în structuri cu semnificație și acoperire figurativă. Acest moment este, în general, legat de tema pe care o generează un *summum* al semnificațiilor și tensiunilor, un moment spiritual, dar și dramatic.

Substanța filosofică a acestei lumi create este străbătută de trasee energetice, cărora prezența umană, ordonatoare sau subordonată le conferă dimensiuni simbolice.

Sorgint al surrealismului, artistul nu folosește recuzita sau rețetele curentului, deoarece dramatismul, resorbit câteodată în explozii de culoare, este o condiție esențială a vitalității sale artistice. Rigurozitatea și virtuozitatea cu care pictorul mănuieste infinitele posibilități de exprimare plastică face ca din lucrările sale să se desprindă un întreg univers.

Eugenia Florescu,
critic de artă

Pictorul, scenograful, desenatorul și – într-un sens mai larg – omul de cultură **Iurie Matei** aparține generației de pictori basarabeni formați la finele anilor optzeci-începutul anilor nouăzeci. El a ales puțin populara în zilele de astăzi cale de afirmare în artă (în special la tinerii noștri plasticieni) prin mijloace oferite de cercetarea aprofundată a particularităților figurative ale realității. Realizată în mare parte în ultimele două decenii, opera lui **Iurie Matei** demonstrează o incontestabilă profunzime, o responsabilitate autentică față de imperativele meseriei, o măiestrie artistică și o abnegație demnă de invidiat.

Lumea visului și realitatea obiectivă – aceștia sunt cei doi poli între care gravitează opțiunile plastice ale artistului. Coordonatele spațiului oniric, construite de fantezia lui **Iurie Matei**, sunt coordonatele unui imens eșichier, ale unei nelimitate table de șah, cu câmpuri albe sau negre, roșii sau cafenii, în care se desfășoară o dramă ludică – ca aspect și travestiment –, dar dureros de reală prin tragismul și autenticitatea sentimentelor generate. În cazul când eșichierul lipsește, locul i-l ocupă apa – Marea sau Oceanul –, aceste însemne ale stihiei, ale materiei încă informe – ce-și așteaptă replămădirea în imagini. *Visul și apa*, această îmbinare de noțiuni ce amintește de celebra lucrare *Apa și visul* a lui Gaston Bachelard, sunt încă două teme predilecte în creația lui **Iurie Matei**. Alt motiv predilect îl constituie *masca*, acea *mască* dezvăluind identitatea personajului.

Tablourile pictorului – fiind suprarealiste prin conjugarea oniricului cu realul, prin girul acordat unor imagini-cheie din istoria mondială a artelor, prin gramatica plastică utilizată – exploatează cu succes transtextualitatea citatului și se înscriu integral în actuala paradigmă postmodernă. După cum remarcă Magda Cârneli în cartea ei intitulată *Arta anilor '80 – Texte despre postmodernism*: „O enormă însumare de citate vizuale de toate soiurile și de comentarii ale comentariilor vizuale pare să prefacă materialul istoriei artelor, stilurilor și gusturilor într-un depozit de *obiecte găsite*, într-un zăcământ de *materie primă* disponibil unor refolosiri și permutări nelimitate”.

Bun cunoscător al acestor noi posibilități oferite de paradigma postmodernă în artele plastice, bun desenator și componist, interpret temerar și ironic al unor motive de *kitsch* sau *bufonadă* (în special la nivelul detaliului sugestiv), talentatul și experimentatul artist chișinăuian se află în posesia unui impunător arsenal de mijloace plastice pe care le utilizează cu precauție, evitând atât epatajul „de moment” al unor *destăinuiri instantanee*, cât și opțiunea anostă a unui *hiperrealism* întârziat sau al unui *sociologism* de conjunctură.

Constantin I. Ciobanu,
Dr. hab. în studiul artelor

IURIE MATEI

Născut la 11 martie 1968 în comuna Cazangic, raionul Leova, Republica Moldova

Studii de specialitate:

1981-1983 – Școala de pictură pentru copii din orașul Leova, Republica Moldova

1983-1987 – Colegiul Republican de Arte Plastice *Alexandru Plămădeală*, Chișinău, Republica Moldova

1989-1995 – Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Facultatea Arte plastice, Chișinău, Republica Moldova

1999 – Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova

1999 – Membru Rotary Club Chișinău

2005 – Membru al Uniunii Teatrale din Republica Moldova

2005 – Președinte al Clubului Național de Artă *Minerva*, Republica Moldova

2005 – Lector superior la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, Republica Moldova

2010 – Membru al Consiliului Internațional al Muzeelor (ICOM)

2010 – Pictor-șef al Teatrului Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

2012 – Membru *Dalis Erben*

2012 – Șef al Catedrei de Pictură, Facultatea Arte Plastice, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, Republica Moldova

Expoziții personale:

Debut: 1987 – Expoziție personală, Colegiul Republican de Arte Plastice *Alexandru Plămădeală*, Chișinău, Republica Moldova

1991, 1992, 1993, 1994 – Galeria *Decor*, Odesa, Ucraina

1997 – Biblioteca *Onisifor Ghibu*, Chișinău, Republica Moldova

1997 – Palatul Republicii, Chișinău, Republica Moldova

1997 – *Art Center*, Amsterdam, Olanda

1998 – Muzeul Național de Arte Plastice, Chișinău, Republica Moldova

1998 – Galeria *Anton Gidding*, Haga, Olanda

1999, 2006 – Galeria *Constantin Brâncuși*, Palatul Parlamentului, București, România

2000 – Muzeul Național de Arte Plastice, Kiev, Ucraina

2000 – Muzeul de Artă, Odesa, Ucraina

2001 – Galeria *Lewis Guy*, Haga, Olanda

2002, 2006, 2009 – Muzeul Județean de Artă Prahova *Ion Ionescu-Quintus*, Ploiești, România
2002 – Muzeul de Artă, Drobeta Turnu-Severin, România
2002 – Sala de expoziții *Union Fenosa*, Chișinău, Republica Moldova
2003 – Galeria *De Bottermarck*, Kampen, Olanda
2003 – Galeria *Artium*, Chișinău, Republica Moldova
2003 – Muzeul Național de Istorie, Chișinău, Republica Moldova
2004 – Teatro del Giglio, Lucca, Italia
2004 – Galeria *S. Dali*, Chișinău, Republica Moldova
2005 – Casa de Cultură, Sinaia, România
2005 – Galeria *SLB*, Zeewolde, Olanda
2006 – Muzeul de Artă Vizuală, Galați, România
2007 – Ambasada României, Chișinău, Republica Moldova
2008 – Galeria de Artă, Consiliul European, Strasbourg, Franța
2008 – Muzeul *Mihai Eminescu*, Iași, România
2012 – Galeria *Beeldkracht*, Schimda, Olanda

Expoziții de grup:

1992 – Salonul de primăvară, Centrul expozițional UAP *Constantin Brâncuși*, Chișinău, Republica Moldova
1993 – Institutul Cultural Român, București, România
1993 – Expoziția studenților, Centrul expozițional UAP *Constantin Brâncuși*, Chișinău, Republica Moldova
1993 – Muzeul de Artă, Constanța, România
1994 – *Galeria 33*, Moscova, Rusia
1994 – Galeria Municipală, Made, Olanda
1994, 1995 – Galeria *E. Vrugink*, Zutphen, Olanda
1996 – Rabobank, Houten, Olanda
1998, 1999, 2000 – Holland Art Fair, Palatul Congreselor, Haga, Olanda
1998 – Galeria *Anubis*, Biddinghuizen, Olanda
1999 – Hotel *Gellert* și Primăria sectorului 1, Budapesta, Ungaria
2000 – Izmir Art Fair, Galeria *Sanat*, Izmir, Turcia
2003, 2011 – Salonul de primăvară, Centrul expozițional UAP *Constantin Brâncuși*, Chișinău, Republica Moldova
2004 – Seara artelor, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova
2007, 2008 – Galeria *Beeldkracht*, Schemda, Olanda
2008, 2009 – Kunst&Antiek Salon Primavera, Rotterdam, Olanda
2008 – Benefiz-Kunstauktion, Academia de Arte, Berlin, Germania
2008 – Open Utrecht Art Fair, Jaarbeurs, Utrecht, Olanda
2008 – Dreamscape, Loods 6, Amsterdam, Olanda
2009 – Casa de licitații *GoldArt*, București, România
2009 – Seara artelor, Moldexpo, Chișinău, Republica Moldova
2009 – Saloanele Moldovei, Centrul expozițional UAP *Constantin Brâncuși*, Chișinău, Republica Moldova

- 2010 – 25 de ani ai Facultății Arte Plastice, Centrul expozițional UAP *Constantin Brâncuși*, Chișinău, Republica Moldova
- 2010 – Expoziția Taberei Internaționale de Pictură *Dan Platon*, Muzeul Județean de Artă Prahova *Ion Ionescu-Quintus*, Ploiești, România
- 2011 – Art Gallery, Grand Hotel PUPP, Karlovy Vary, Cehia
- 2011 – Expoziția Profesorilor Facultății Arte Plastice din cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Centrul expozițional UAP *Constantin Brâncuși*, Chișinău, Republica Moldova
- 2011 – Casa de cultură, Vălenii de Munte, județul Prahova, România
- 2011, 2012 – Expoziția Taberei Internaționale de Creație *Ruxandra Ionescu*, Muzeul Județean de Artă Prahova *Ion Ionescu-Quintus*, Ploiești, România
- 2013 – Salonul de Artă contemporană Rotary, Muzeul de Istorie București (Palatul Șuțu), România
- 2013 – Muzeul Județean de Artă Prahova *Ion Ionescu-Quintus*, Ploiești, România

Tabere de creație:

- 2002 – *Virgil Mihăiescu*, Brebu, județul Prahova, România
- 2004 – Painter's campus, Chișinău, Republica Moldova
- 2005 – Butuceni, raionul Orhei, Republica Moldova
- 2006 – *Arta ca viață*, Galați, România
- 2010 – Fronius. Povestea continuă, Sighișoara, România
- 2010 – *Dan Platon*, Breaza, județul Prahova, România
- 2011 – Frăția trandafirului, Râșnov, județul Brașov, România
- 2011, 2012 – *Ruxandra Ionescu*, comuna Cornu, Județul Prahova, România

Premii, distincții, mențiuni:

- 1997 – Premiul revistei *Literatura și Arta*, Republica Moldova
- 1997 – Setul de medalii *Mihai Eminescu*, Moldova Nord Bank
- 2001 – Premiul pentru Tineret, Primăria Municipiului Chișinău, Republica Moldova
- 2001 – Cetățean de onoare al comunei de baștină Cazangic, Republica Moldova
- 2002, 2003 – Premiul *VIP în arta plastică*, Victoriabank, radio *Antena C*
- 2003, 2004 – Premiul *Cel mai bun scenograf*, Uniunea Teatrală din Republica Moldova
- 2006 – Premiul pentru scenografie (pentru filmul *Mirajul dragostei*), Festivalul Internațional de Film *Filmul sec. XXI*, Smolensk, Rusia
- 2006 – Premiul *Pentru atitizm și verticalitate*, Teatrul *Satiricus I. L. Caragiale*, Chișinău, Republica Moldova
- 2006 – Diplomă de excelență, Ambasada României în Republica Moldova
- 2007 – Diploma Vasile Stroescu *Pentru susținerea literaturii și artei naționale*, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova
- 2008 – Diploma *Pentru merite deosebite*, Guvernatorul Rotary District 2241
- 2008 – Premiul de excelență, Festivalul Internațional de Neoavangardă, Iași, România

2010 – Titlul onorific **Maestru în artă**, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.474-V din 30 iulie 2010

2012 – Medalia *Eugeniu Ureche*, Uniunea Teatrală din Republica Moldova

Scenografie în teatru:

2002 – Decor la *Regele Lear* de W. Shakespeare, regia Ilya Șaț, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

2002 – Decor și costume la *Opt femei* de R. Toma, regia Ilya Șaț, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

2002 – Decor și costume la *Anonimul venețian* de G. Berto, regia Alexandru Cozub, Teatrul *Eugene Ionesco*, Chișinău, Republica Moldova

2002 – decor la *Polul Sud* de M. Karge, regia Alexandru Cozub, Teatrul Național *Mihai Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova

2003 – Decor la *Ghetou* de J. Sobol, regia Ilya Șaț, Teatrul Național *Mihai Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova

2003 – Decor și costume la *Dragă Pamela* de D. Patrick, regia Vik. Kazacenko, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

2004 – Decor la *Livada de vișini* de A. P. Cehov, regia Ilya Șaț, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

2004 – Pictură pe măști la „Procesul“ de F. Kafka, regia A. Batistini, Teatro di Castalia, Carrara, Italia

2004 – Decor la *Salvați America* de D. Crudu, regia Al. Grecu, Teatrul Național *Satiricus I. L. Caragiale*, Chișinău, Republica Moldova

2004 – Decor și costume la *La Grandiflora* de G. Mihăiescu, regia Alexandru Vasilachi, Teatrul Național *Mihai Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova

2004 – Decor la *Unchiul Vanea* de A. P. Cehov, regia Alexandru Cozub, Teatrul Național *M. Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova

2006 – Decor la *Hedda Gabler* de H. Ibsen, regia Ilya Șaț, Teatrul Național *M. Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova

2006 – Decor la *Luna la Monkberry* de C. Cheianu, regia Al. Grecu, Teatrul Național *Satiricus I. L. Caragiale*, Chișinău, Republica Moldova

2006 – Decor la *Ciudata Missis Savidge* de D. Patrick, regia Alexandru Vasilache, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

2007 – Decor la *În piele de șarpe* (după „Orfeu în infern“) de T. Williams, regia Val. Jereghi, Teatrul Național *M. Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova

2007 – Decor și costume la *Avant de mourir* de Val. Butnaru, regia An. Durbală, *Teatrul fără nume*, Chișinău, Republica Moldova

2009 – Decor la *Frații Karamazov* de F. M. Dostoevski, regie Alexandru Vasilachi, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

2010 – Decor la *Amorul dântuie și feste joacă* (după W. Shakespeare), regia Alexandru Vasilachi, Teatrul Național *Mihai Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova

2010 – Decor pentru spectacolul muzical *Porțile*, muzica Ghenadie Ciobanu, regia Alexandru Vasilachi, *Palatul Național*, Chișinău, Republica Moldova

- 2010 – Decor și costume la povestea *Peripețiile lui Winnie-the-Pooh* de A. Milne, regia Iu. Șobea, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova
- 2011 – Decor și costume la *Anonimul venețian* de G. Berto, regia Alexandru Cozub, Teatrul *Veniamin Apostol*, Soroca, Republica Moldova
- 2011 – Decor și costume la *Inimă de câine* de M. Bulgacov, regia Petru Hadârcă, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova
- 2012 – Decor și costume la *Manon* de Jules Massenet, regia Alexandru Vasilachi, Teatrul Național de Operă și Balet *M. Bieșu*, Chișinău, Republica Moldova
- 2012 – Decor la *Timpul dragostei și urei* (după piesa „Ghetou“) de Dj. Sobol, regia Ilya Șaț, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A. P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova
- 2012 – Decor și costume la *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă, regia Alexandru Cozub, Teatrul *Veniamin Apostol*, Soroca, Republica Moldova
- 2012 – Decor și costume la *O istorie simplă* de Maria Lado, regia Raisa Kirillova, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A.P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova
- 2012 – Decor și costume la *Noaptea albe* de F. M. Dostoevski, regia Vl. Kiriuhanțev, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A.P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova
- 2012 – Decor și costume la *Copii în cătușele Siberiei* de S. Vangheli, regia Alexandru Cozub, Teatrul *Veniamin Apostol*, Soroca, Republica Moldova
- 2012 – Decor la *Lizistrata* de L. Filatov, regia D. Koev, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A.P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova
- 2013 – Decor la *Zgomot din culise* de Michael Flynn, regia Alexandru Cozub, Teatrul Național *M. Eminescu*, Chișinău, Republica Moldova
- 2013 – Decor la *Un domn din societate* de Dj. Scarapacci, R. Tarabuzzi, regia Vik. Kazacenko, Teatrul Dramatic Rus de Stat *A.P. Cehov*, Chișinău, Republica Moldova

Scenografie de film:

- 2004 – Pictor scenograf la *Dansul în ceruri*, regia T. Kobine, S. Davidov, *MGS Film*, SUA
- 2004 – Pictor scenograf la *Taina domnișoarelor de pansion*, regie Al. Vasilache, *SGS Film*, Republica Moldova
- 2005 – Pictor scenograf, pictor de costume la *Mirajul dragostei*, regie Val. Jereghi, *VIT Studio*, Republica Moldova
- 2011 – Pictor scenograf la *Luminile bordelului*, regie Al. Gordon, *Mosfilm*, Rusia
- 2011 – Pictor scenograf la *Generația P*, regie Viktor Ghinzburg, Compania de film *ROOM*, Rusia

e-mail: iurimatei@yahoo.com

1999 – Lansează premiile **IURIE MATEI** pentru literatură, arte plastice, muzică, teatru-film, jurnalism, mecenat & management în artă.

Laureații acestui premiu până în prezent sunt:

Literatură: Dumitru Dan-Maxim, Nicolae Dabija, Cezar Ivănescu (România), Adi Cusin (România), Vasile Vasilache, Mihai Cimpoi, Grigore Vieru, Florin Sicoie (România)

Arte plastice: Andrei Mudrea, Eudochia Zavtur, Viktor Sapatov (Ucraina), Constantin I. Ciobanu, Valentina Rusu-Ciobanu, Mihai Petric, Eleonora Romanescu, Gheorghe Miron (România)

Muzică: Nelly Ciobanu, Liviu Știrbu, Nicolae Botgros, Tamara Coștrîchi, Vasile Iovu, Iurie Sadovnic-Orheianu, formația „Chatarsis“, Victoria Lungu

Teatru-film: Vlad Ciobanu, Igor Caras, Eusebiu Ștefănescu (România), Geo Saizescu (România), Mihai Volontir, Angela Ciobanu, Nelly Kameneva, Petru Oistric

Jurnalism: Emilia Ghețu, Lidia Popodneac, Silvia Hodoroagea, Angela Aramă, Liliana Popușoi, Rodica Mahu, Andrei Porubin, Rodica Ciorănică, Sergiu Gavriliță

Mecenat & management în artă: Tudor Țărnă, Ignacio Ibarra (Spania), Valeriu Volcov, Svetlana Bivol, Constantin Stere (România)

A inițiat și susține financiar colecția de cărți **GLORIA SPIRITUM**

I

*E secetă,
a crăpat pământul în călcâiele mamei,
schelete aleargă pe câmpuri,
sub rafale de vânt
stelele cad pe pământ
și fluturii arși plutesc pe valuri de praf,
ce crâncene lupte între câini însetați,
sufocându-se, zeii nu-și găsesc adăpost
și iarba șoptește rugăciuni fără rost,
se ascund în biserici atei deghizați,
frunzele cad, copacii rămân dezbrăcați
și stoluri de păsări beau marea de foc,
funebru spectacol în ochii mei are loc.
Eu strig,
și apar apostoli negri din roșu asfințit.
Eu cânt,
și apar pe drumuri zâne cu părul despletit.
Eu tac,
și îngeri orbi se-așează
ușor în fața mea,
cu voce tristă-ntreabă:
Te mai gândești la ea?*

Mama, ulei/pânză, 150x80 cm, 1996, Republica Moldova (colecție particulară)

Butuceni. Toamna, ulei/pânză, 60x75 cm, 2007, Ucraina (colecție particulară)

Scorcio dell'Anfiteatro. Lucca. Italia, ulei/pânză, 60x75 cm, 2007, Ucraina (colecție particulară)

Lecție de matematică pentru Patrick Zuskind, ulei/pânză, 100x80 cm, 2007, Olanda (Galeria „Beeldkracht“)

Umbra unei păsări peste aroma unui cântec, ulei/pânză, 75x60 cm, 2000, Republica Moldova (colecție particulară)

Încoronarea iluziei, ulei/pânză, 80x100 cm, 1998, Olanda (colecție particulară)

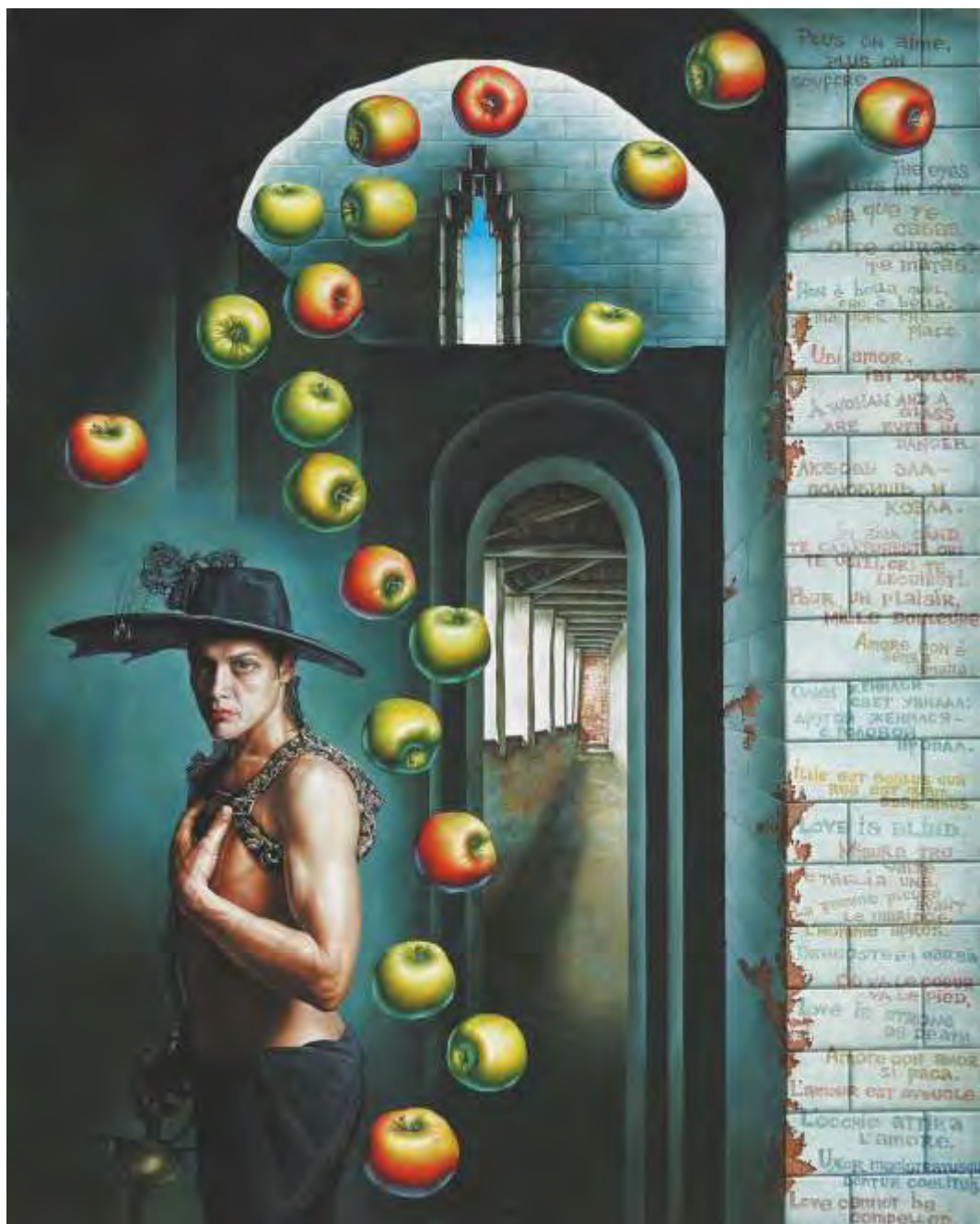

Alfabetul pentru copiii de 60 de ani, ulei/pânză, 100x100 cm, 2007, Ucraina (colecție particulară)

Visul unei călugărițe, ulei/pânză, 100x100 cm, 2007, Olanda (Galeria „Beeldkracht“)

Invitație pentru doamne la o cină erotică în ruine, ulei/pânză, 100x80 cm, 2008, Ucraina (colecție particulară)

Sursa de infecție II, ulei/pânză, 75x75 cm, 2009, Republica Moldova (colecție particulară)

Sursa de infecție I, ulei/pânză, 75x60 cm, 2008, Suedia (colecție particulară)

Ștefan cel Mare și Sfânt, ulei/pânză, 100x90 cm, 2005, Republica Moldova (colecție particulară)

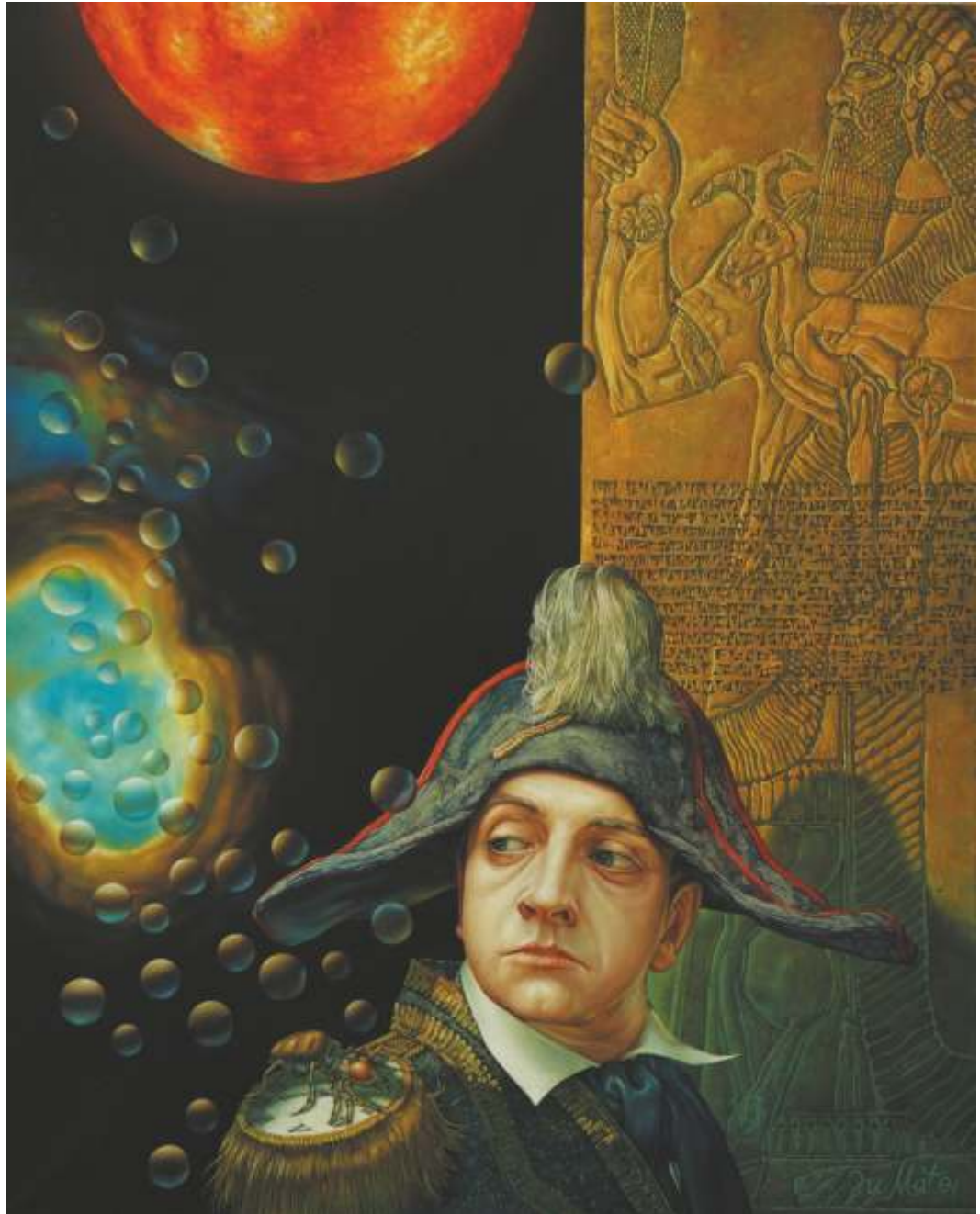

Odă lui Michelangelo, ulei/pânză, 90x70 cm, 1998, Republica Moldova (colecție particulară)

Portretul actriței Ana Bunescu, ulei/pânză, 75x60 cm, 2007, Republica Moldova (colecție particulară)

Napoleon la porțile Babilonului, ulei/pânză, 75x60 cm, 2008, Olanda (Galeria „Beeldkracht“)

Don Juan, ulei/pânză, 60x50 cm, 2003, Republica Moldova (colecție particulară)

Don Juan, ulei/pânză, 60x50 cm, 2005, Republica Moldova (colecție particulară)

Arlechini, ulei/pânză, 70x60 cm, 2004, Germania (colecție particulară)

Oglinda sferică, ulei/pânză, 70x60 cm, 2004, Germania (colecție particulară)

Amintiri din copilărie (diptic), ulei/pânză, 50x60 cm, 2011,
România, Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus“

Amintiri din copilărie (diptic), ulei/pânză, 50x60 cm, 2011,
România, Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus“

Contrabasistul, ulei/pânză, 60x65 cm, 2007, Republica Moldova (colecție particulară)

Adversarul înfiat, ulei/pânză, 60x50 cm, 2006, Republica Moldova (colecția Richard Matei)

Curiosul, ulei/pânză, 60x75 cm, 1997, Republica Moldova (colecție particulară)

Arlechin, ulei/pânză, 60x55 cm, 2003, Republica Moldova (colecție particulară)

II

*Zidește-ți pe oasele mele
albe și grele
oasele tale,
străvezii, sentimentale
și sângele tău
fă-l oglindă
peste sângele meu,
inima mea
pod de piatră spre inima ta:
să treacă în parade
armatele învinse.
Hergheții de cai sălbatici
să ne-alerge prin sprâncene
să omoare sub copite
□ arpele cu-n singur dinte,
vulturi verzi de vânătoare
sa roiască printre stele,
oști de zei să poarte-n sulii
pânze albe de corăbii
și pe drumuri să apară
pelerini ce vor să vadă
o minune.
Noi, iubito, să cântăm,
tu și eu
în cetatea solubilă
mereu.*

III

*N-am auzit păsări
zburând
prin ochiul meu stâng
de trei secole,
cântând,
trec râuri prin glezna mea
cu peștii
dansând,
jumătate cer, jumătate pământ
te-aștept,
cu buzele să mă topești,
cu dorul tău să mă zidești
pe-un ochi de fiară,
să ne iubim
în fulgi fierbinți de nea.
Frumoasa mea,
eu sunt lumina
de sub umbra ta.*

Regele nebun în fața Troiei, ulei/pânză, 120x160 cm, 2007, Olanda (Galeria „Beeldkracht“)

Zeița Ishtar, ulei/pânză, 75x60 cm, 2008, Olanda (Galeria „Beeldkracht“)

IV

Între pieptul meu
și ceruri
lupii au urcat pe sulii
ca să muște
din virtutea corbului
bătut în cuie
pe un craniu de bătrân.
În decorul de pe lună
moartea mea se sinucide,
Don Juan cântând la flaut
cerne peste noi ispita,
orbii văd, surzii ascultă,
sclavii fug, bolnavii cântă,
cel rănit își umple rana
fără teamă, cu acid.
Între soarta mea
și ceruri,
doar aripile
zburau.

V

De zeci de ori mi-am pus aripi
să mă-înălț la tine,
tunele am săpat s-ajung la talpa ta
să o sărut.
și am visat ca-n palma ta
să-mi culc urechea
s-ascult cum cântă valurile mării
purtate de Homer în spate,
s-aud cum în pământ vulcanii
se pregătesc s-arunce-n ceruri lava,
să simt durerea mamei
când te naște.
Dar mâna ta, micuță și suavă
în pumn s-a strâns
și nu s-a mai deschis.

Iluzia încoronării, ulei/pânză, 80x100 cm, 1998, Olanda (colecție particulară)

Nunta regală, ulei/pânză, 100x80 cm, 2000, Olanda (colecție particulară)

Evadarea din ruine, ulei/pânză, 80x100 cm, 2000, Rusia (colecția GAZPROM)

Don Juan, ulei/pânză, 60x50 cm, 2007, Ucraina (colecție particulară)

Arlechin, ulei/pânză, 60x50cm, 2010, Ucraina (colecție particulară)

Arlechin, ulei/pânză, 60x50 cm, 2011, România (colecție particulară)

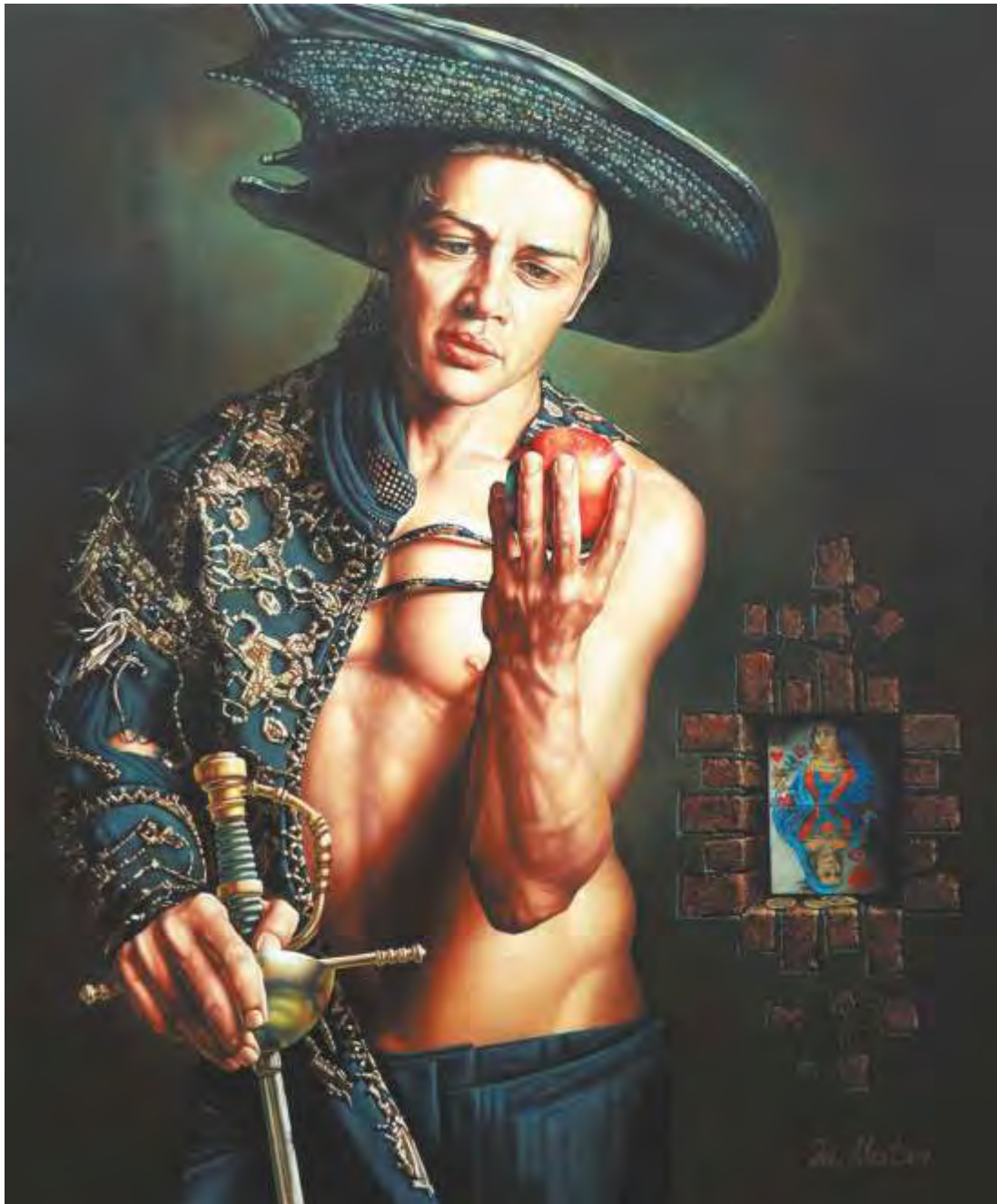

Don Juan, ulei/pânză, 60x50 cm, 2010, Ucraina (colecție particulară)

Arlechin, ulei/pânză, 70x60 cm, 1997, Olanda (colecție particulară)

Don Juan, ulei/pânză, 60x50 cm, 2010, Ucraina (colecție particulară)

Umbra unei păsări peste aroma unui cântec, ulei/pânză, 75x60 cm, 2000, Republica Moldova (colecție particulară)

Nichita Stănescu, ulei/pânză, 100x80 cm, 2010, România, Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-Quintus“

VI

*Albastrul din cer se îneacă
 în albastrul din mare:
 soarele trece
 ca o pasăre călătoare,
 pescărușii strigând
 se lovesc cu pieptul de valuri,
 dumnezeiesc strălucește
 nisipul din maluri.
 Eu stau și aștept
 să înceapă furtuna -
 privilegiu ce-l am numai eu,
 neliniștea mă cheamă la luptă
 și moartea doresc s-o cunosc,
 s-o simt acum, când sunt tânăr
 și să-ncep să trăiesc,
 liber să fiu, bestială ființă,
 să m-avânt și mai aprig
 pe un drum invizibil
 singur,
 cu gândul în continuă goană
 spre tainice lucruri.
 Conștient să te uit,
 întâmplătoare iubire,
 și cupa de-otravă
 ce-o beau zi de zi
 s-o răstorn,
 și liber să fiu,
 bestială ființă.*

VII

*Taci,
 și ascultă
 cum se nasc silabele
 și se unesc
 în te iubesc,
 în te iubesc.
 Taci,
 și privește
 cum îmi trec prin lacrimi
 ochii tăi
 și trăiesc
 ca un cristal
 uitat sub ghilotină.
 Taci,
 și amintește-ți
 cum încercam să zbor de-a-naltul
 pustiul geometric
 și-am căzut mereu
 lovit în creștet
 de fulgerul lansat de Zeus.
 Taci,
 și sapă-mi pe fruntea-mi mormântul,
 și râzi, că mor
 de dorul tău,
 de dorul tău.*

Vis cu ceas defect, ulei/pânză, 80x100 cm, 1999, Olanda (colecție particulară)

Don Juan din Amsterdam, ulei/pânză, 75x60 cm, 2010, România (colecție particulară)

Ahile și Hector, ulei/pânză, 75x60 cm, 2011, Olanda (Galeria „Beeldkracht“)

Amintiri de când eram piatră (dedicație lui Nichita Stănescu), ulei/pânză, 75x60 cm, 2010, (colecția autorului)

Rugă pentru încetarea luptei între suflet și trup, ulei/pânză, 100x90 cm, 1994, Republica Moldova (colecție particulară)

VIII

*Prin întuneric aud pași
și grei îi simt pe piept,
cu buze reci îmi strigă la ureche
singurătatea:*

hai, mergi?

*Dar eu visez copaci înalți
și munți înalți
tăiați la jumătate
de valul norilor,
și cete de nebuni
urcând spre soare
pe cai din apă curgătoare,
și străvezii statui de zei
visez.*

*Dușmanii se sărută,
apoi își taie capul,
se descompune lumea
și-n câmpuri verzi, de gheață
pe scene înălțate*

*sub cranii de furnici
dansează virtutea anonimă,
sub pumnul rece-al toamnei
metalice statui de zei
visez.*

*Naiv, mai cred în sensul etern
al suferinței,
sacrific rațiunea
pe-altarul ars de lacrimi
ale dorului de tine.*

*Visez,
cu pieptul plin de râuri,
să-nec înalții munți,
și regii vagabonzi
să-mi treacă prin cuvinte
și pași aud,
și grei îi simt pe piept,
cu buze reci îmi strigă la ureche
singurătatea:
hai, mergi?*

Regele vagabond, ulei/pânză, 100x80 cm, 1998, Republica Moldova (colecție particulară)

Don Juan, ulei/pânză, 40x30 cm, 2008, Republica Moldova (colecție particulară)

Edit Art
Ploiești, B-dul Independenței nr. 1
Tel./Fax: +40244511375
www.artmuseum.ro
e-mail: office@artmuseum.ro
ISBN: 978-606-8019-36-9

